СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 257. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 4-го ЛИСТОПАДА 1948. — No. 257. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 4, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. — Тел. „Свободи": BErgen {4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

ГЕРІ С. ТРУМАН ВИБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ З. Д.

НЮ ЙОРК, 3 ЛИСТОПАДА. — СЕНАТОР МЕК ГРАТ, ПРЕДСІДНИК КРАЄВОГО ДЕМОКРАТИЧНОГО КОМІТЕТУ, ОПРИЛЮДНИВ В ГОД. 11.15, ЩО З ЗАПЕВНЕННЯМ ПЕРЕМОГИ В СТЕЙТІ ОГАЙО, ПРЕЗИДЕНТ ГЕРІ С. ТРУМАН ДІСТАНЕ 268 ГОЛОСІВ В КОЛЕГІЇ ЕЛЕКТОРІВ І Є ВИБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ. ЗАСТУПНИКОМ ПРЕЗИДЕНТА ВИБРАНИЙ АЛБЕРТ В. БАРКЛІ.

З ГОЛОВНОЇ КВАРТИРИ РЕСПУБЛИКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ В ГОТЕЛІ РУЗВЕЛТ ПЕРЕДАЄ ЗВІДОМЛЕННЯ ЮНАЙТЕД ПРЕС, ЩО В ГОД. 11:20 ГУБЕРНАТОР ТАМЕС Е. ДЮІ ПРИЗНАВ, ЩО ПЕРЕМОЖЦЕМ ПРИ ВИБОРАХ ВИЙШОВ ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН.

ПРЕЗИДЕНТ ГЕРІ С. ТРУМАН

ДЕМОКРАТИЧНА ПАРТІЯ МАЄ ЗАПЕВНЕНУ БІЛЬШІСТЬ У КОНГРЕСІ

Усю ніч з вівтірка 2 на 3 листопада переповідали радієві заповідачі подробиці й сумаричні звідомлення з вислідів загального голосування на президента, віцепрезидента, губернаторів і членів конгресу. Вісті йшли на лад дошки на гойданці: раз один бік вгору, раз другий. Ще від 1916 року не було такої непевности про вислід виборів, як цього року. Провідники й прихильники Республиканської партії, яка була певна перемоги, не могли вийти з дива, що саме сталося. Після початкових дрібних звідомлень ввечорі, які вказували на республиканську перемогу, почали сипатися звідомлення про масове голосування в користь Демократичної партії. Від Північі до ранку кандидат Демократичної партії, Гері С. Труман, стояв завжди на переді при обрахунках голосів перед кандидатом Республиканської партії, Тамесом Е. Дюїєм. До год. 9 ранку в середу 3 листопада Труман затримав більшість при загальнім голосуванні в сумі 1,300,000, і що він має запевнених для себе 27 стейтів, які дають 279 голосів у Колегії Електорів, а Дюї мав запевнених 17 стейтів з 214 голосами в Колегії Електорів. До вибору потрібно 266 голосів в Колегії Електорів.

СТЕЙТ НЮ ЙОРК ПІШОВ ЗА ДЮЇЄМ, МІСТО НЮ ЙОРК ЗА ТРУМАНОМ.

В год. 4 ранку стало відомим, що 47 голосів у стейті Ню Йорку дістане губ. Дюї, який переміг у своїм власнім стейті тільки 50,000 голосами. Загально панує переконання, кандидатура Волеса причинилася до зменшення числа голосів для Трумана й тому вислід виборів мусів залишитися непевним, доки не наспіють певні висліди з виборів в інших стейтах. В год. 9 ранку оприлюднено, що загальне число голосів, відданих на Генрія Волеса, кандидата Прогресовної партії, яку підтримували комуністи, виносить 900,000 в цілій країні.

БІЛЬШІСТЬ ДЕМОКРАТІВ У СЕНАТІ.

Звіти з поодиноких стейтів, у яких відбувалися вибори на сенаторів, вказують, що сенат у 81 конгресі буде мати демократичну більшість, потрібну для контролі сенату. Неповні звідомлення подають, що теж і палата репрезентантів буде мати демократичну більшість. Ранком 3 листопада оприлюднено, що 42 мандатів палати репрезентантів опинилися в руках демократів.

ТУРМОНД ДІСТАВ 38 ГОЛОСІВ У ПІВДЕННИХ СТЕЙТАХ.

Кандидат групи Стейтових Прав, губ. стейту Савт Каролайна, дістав більшість голосів в чотирьох стейтах, запевнюючи собі 38 голосів в Колегії Електорів. Стейти, які пішли за Турмондом, такі: Савт Каролайна, Мисисипі, Алабама, Луїзіяна. Турмонд заповів, що вибір президента може опинитися в конгресі, коли жаден кандидат не дістане 266 голосів у Колегії Електорів.

ДЕЯКІ НЕСПОДІВАНКИ.

Стейт Коненитикат в загальнім голосуванні пішов за Дюїєм, як кандидатом на президента, одначе вибрав губернатором демократа, Честера А. Бовлеса. Конетикат пішов за республиканцями вперше від 1932 р. Стейт Ню Джерзі пішов за Дюїєм, а теж вибрав сенатором Г. Александра Смита, поваливши демократа Стівенса Александра. Подібних вісток повно з інших стейтів.

У Ню Йорку перемогли демократи при виборах до конгресу, здобуваючи подавляючу більшість місць у конгресі.

ГОЛОС АМЕРИКИ ПЕРЕДАЄ ВИБОРЧІ ВІСТІ ЗАМОРЕ

Усу ніч ішли звідомлення з виборів до країн заморем у 18 мовах. У французькій, німецькій та інших мовах йшли звідомлення точно на годину, а с еспанській і португальській між годинами. Крім звідомлень передавано ще різні поміченя, які характеризують демократичний спосіб переводження виборів. Спеціяльно передавано такі замітки в російській мові для вжитку населення за залізною заслоною. Попри звідомленням в російській мові поредавано їх теж в мовах: румунській болгарській, англійській, сербській, корватській, словінській, чеській, словацькій, польській та грецькій.

АМЕРИКАНСЬКА КОЛОНІЯ В МОСКВІ НЕ ГОЛОСУВАЛА

Москва, 3 листопада. — Сто осіб американської колонії в Москві не могли віддати своїх голосіт в теперішніх виборах, бо своєчасно не можна було подбати про передачу цих голосів. Амбасадор ген. Бодел Смит з найбільшим нетерпінням очікує висліду виборів. Він вже заповів, що без огляду на вислід виборів він задумує зрезигнувати зі свого посту амбасадора та вернутися до армії.

ЗАБОРОНА КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ В ПЕРУ.

Ліма, столиця Перу. — Новий уряд, який прийшов до влади після недавної револьти під проводом ген. Мануеля Одрії, видав розпорядок, щоб закрити Комуністичну партію. На підставі іншого розпорядку закрита теж партія лівиці Апра.

ЗАПОВІДАЮТЬ РЕЗИГНАЦІЮ МАРШАЛА.

Панриж, 3 листопада. — Зі зближених до секретара стейту Машала кол заповідають, що ген. Маршал задумує зрезигнувати з посту секретара стейту на найближчій сесії Конгресу в січні. Свою резигнацію ген. Маршал не узалежнює від висліду виборів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ В БОРОТЬБІ ПРОТИ СОВЄТСЬКОЇ БЛЬОКАДИ БЕРЛІНА

„Ди Гонолюлю Адвертайзер" з 29 жовтня подає повідомлення про перенесення ескадрилі транспортових літаків американської військово морської бази на Гаваях до Европи, де вона візьме участь в постачанні продуктів до бльокованого Совєтами Берліна. Рівночасно газета помістила імена та фотографії перенесених до цих нових завдань пілотів, між якими є теж один з молодої американсько-української ґенерації, лейтенант (J.g.) Василь Б. Курляк. Друга світова війна захопила його в Перл Гарбор від самого початку і від того часу від залишається у військовій службі.

ТУРЕЧЧИНА ДІСТАЛА НОВИХ 30 МІЛЬЙОНІВ ПОЗИЧКИ.

Вашинґтон. — Туреччина дістала $30,000,000 позички через Експортово - Імпортовий Банк на сфінансування господарських проєктів у своїй країні. Разом з попередними позичками Туреччина вже дістала з Адміністрації Економічної Кооперації $787,300,000 які вона має сплатити впродовж 35 років.

„Українські жінки, в'язні націстів і червоних"...

АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА ПРО ПРИЇЗД ДЕЛЕГАТОК НА УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ КОНГРЕС

Як уже повідомлено, дві делегатки з Европи на Світовий Конгрес Українського Жіноцтва, що почнеться у Филаделфії 12 листопада, іменно, пп-ні Ірина Павликовська та Уляна Целевич, мали минулої суботи інтерв'ю з представниками місцевої американської преси, що тепер надрукувала з цего широкі звідомлення, поміщуючи теж фотографію делегаток. Місцевий „Дейлі Нюз" надрукував вичерпуючі інформації п.з. „Українські жінки, в'язні націстів і червоних, приїхали на наради". У звідомленні характеризується обох делегаток, одна з яких, п-ні Ірина Павликовська, грала визначну ролю в украніському громадянському житті вже перед війною та яку продовжує теж тепер на еміграції в Европі. П-ні Уляна Целевич має за собою жахливі переживання в націстських і большевицьких концентраційних таборах та вкінці щасливу втечу в західну Европу. Обі представниці говорили американським кореспондентам головно про визвольну боротьбу українського народу проти націстів і большевиків, як теж про важке положення та потребу допомоги українським скитальникам в вропі.

УКРАЇНСЬКІ КОНЦЕРТИ НА КОРАБЛІ ДЖЕНЕРАЛ БЛЕК.

Ню Йорк. — Нові імігранти, які приїхали зі скитальщини кораблем Дженерал Блек в суботу 30 жовтня, переповідають подробиці з своєї подорожі. Є це поміченя як про особисту поведінку деяких осіб, так і про поведінку української групи. Ще в Бремергафен перед самим виїздом приготовлялися деякі групи з концертом на прощання, а перед в цьому домаганні вели москалі, яких була мала горстка. Тоді зголосилися українці, поляки й литовці зі своїми претенсіями. З огляду на спір, рішили передати його вирішення американському журналістові. Цей попрохав, щоб поодинокі групи заспівали по одній пісні на пробу. Москалі змісця зрезигнували, українці заспівали: „Червона калина" й „Ой видно село", а поляки й литовці виступили з своїми піснями. Журналіст рішив, що концерт мають влаштувати українці й литовці. Українською частиною диригував дир. Волосянський. Після того попрощали емігрантів: від ІРО — Гаролд Тук, від американської влади Едвард Корсі, від „ІМКА" (Йонг Крисчіен Ассошіейшен) — Нойєс, від Нешенел Кетолик Велфер Конференс дир. Йордан, а один священик поблагословив. Крім урядових не було жадних інших промов, а прощання були приватні. Опісля від загалу емігрантів подякувала англійською мовою українка пані Скобельська панові Карусі, а потім промовив ще один москаль. Коли приїхали до Ню Йорку повторено на кораблі українські й литовські пісні, потім відспівали всі разом „Ґад блес Амеріка" і щойно потім почалися привіти для нових імігрантів від представників американської влади.

ФРАНЦІЯ В БОРОТЬБІ ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОЇ П'ЯТОЇ КОЛОНИ.

Париж, 3 листопада. — Положення у Франції, витворене зорганізованим комуністами страйком вуглекопів, починає щораз більше ставити не тільки французькою, але й міжнародною проблемою, з огляду на загальну комуністичну загрозу в світі. Комуністи самі признають, що цей страйк був подуманий як один зі засобів боротьби, яку веде Москва та зорганізований нею Комінформ проти господарської відбудови та політичної стабілізації в Европі. У висліді, французький уряд розглядатиме сьогодні цілий ряд законопроєктів, що забезпечили б країну від керованих зі закордону комуністичних безпорядків.

ЗАСТ. ПРЕЗИДЕНТА АЛБЕН В. БАРКЛІ.

ДОЛЯ СВІТУ В РУКАХ НОВОГО ПРЕЗИДЕНТА ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

Париж, 3 листопада. — Ввесь світ з найбільшою увагою слідкує за перебігом американських виборів та з нетерпінням дожидає їх висліду. В загальному в закордонних політичних колах не прикладається більшої уваги до перемоги одного чи другого кандидата, бо від висліду виборів не узалежнюється будьяких важливіших змін в американській закордонній політиці, від часу як її узгіднюють обі партії, Демократична та Республиканська. Проте, рівночасно з виборами закінчиться теж період непевності та нерішучости в американській політиці. Тому теж в колах Об'єднаних Націй підкреслюється бажання, щоби новибраний президент безпосередньо склав свою заяву в головних проблемах міжнародної політики та потвердив, або заперечив дотеперішнє американське становище. Зокрема велику увагу приділюється в Англії. Лондонська преса сьогодні рано недвозначно стверджує, що нововибраний президент Злучених Держав матиме в своїх руках долю світу. „Дейлі Телеграф" стверджує: „Новий шеф американської екзекутиви матиме на своїх плечах відповідальність, яка далеко переходить тільки західну півкулю". Лондонський „Таймс" вважає, що це велике заінтересування в світі американськими виборами диктується напруженим міжнародним положенням та рішальною ролею Злучених Держав в теперішньому укладі міжнародних політичних сил. Тоді, як американський загал узалежнює від цих виборів головно цілий ряд своїх домашніх справ, то світ бачить в них рішальний фактор в дальшому розвитку міжнародних справ. Московська преса сьогодні ще пробує коментувати деякі твердження з виборчої кампанії президента Трумана і Волеса, ігноруючи республиканського кандидата, нюйорського губернатора Дюї. Контрольована Совєтами німецька преса в Берліні думає, що на випадок перемоги губернатора Дюї, він закінчить „політику генералів" в закордонних справах. „Голос Америки" в 16 чужив мовах постійно передає перебіг кожночасного висліду голосування.

ПОТВЕРДЖУЮТЬ ОРГАНІЗАЦІЮ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ В НІМЕЧЧИНІ.

Берлін, 3 листопада. На підставі зізнань німецьких втікачів та конкретних інформацій західної розвідки з авторитетних джерел західних союзників стверджують, що під фірмою „народної міліції" Совєти організують в своїй зоні Німеччини справжню модерну армію. Вона складається переважно з ветеранів другої світової війни, а в її проводі стоять теж переважно високі гітлерівські офіцери, яким не залежить на тому, якому диктаторові вони служать. Нова червона армія в Німеччині забезпечена всіми родами зброї, включно з танками і важкою артилерією.

НОВА СОВЄТСЬКА ЗАГРОЗА ЗАХІДНОГО ПОВІТРЯНОГО ТРАНСПОРТУ В БЕРЛІНІ.

Берлін, 3 листопада (АП).— Совєтське командування повідомило, що воно задумує переводити воєнні вправи своєї авіяції в двох місцях повітряного коридору з британської зони до Берліна, включно з гострим стрілянням. Зі західного боку заявили, що ці совєтські вправи не матимуть впливу на повітряне постачання до бльокованого Совєтами Берліна та що відповідальність за евентуальні випадки поносили б Совєти.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street. Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГЕРІ С. ТРУМАН

Вибори скінчились, нарід сказав своє слово. Переміг у президентських виборах Гері С. Труман, кандидат Демократичної партії й теперішній президент.

Живемо в країні, де більшість рішає та де згідно з американською поведінкою кандидат, що перепав при виборах перший висилає побажання свому противникові, який уже є тільки президентом країни, якої добро ставиться вище особистого добра чи добра партії. В такий самий спосіб приймає вислід виборів цілий американський нарід, себто кожний і кожна з нас, не зважаючи, до якої партії хто з нас належить і як хто голосував. Патріотично відчуваючі американці бажають нині Трумановi, щоб йому щастило в його дальшій праці; бажають теж і ті, що хотіли бачити кого іншого на цьому становищі. Такий є характер американського народу, такий є його спосіб думання і поведення. Всі демагогічні кличі, що їх нераз чути в часі виборчої кампанії, вже забулись, так, якби їх взагалі ніхто не чув.

Обговорюючи виборчі вигляди президентських кандидатів, ми були від самого початку цеї думки, що соромно провалиться Волес і ми раді, що так сталось, бо це є наявний доказ, що американський нарід не хоче мати до діла з ніякою партією і з ніякими кандидатами, що шукають поперття комуністів. Ми звертали кількома наворотами увагу на те, що кривдиться президента Трумана, коли звалюється на нього вину за різні політичні невдачі. Президент Труман дістав був у спадщині по Рузвелті величезний тягар, що був зв'язаний на міжнародному полі різними Ялтами. Дотого треба було кінчити війну, а по війні перевести демобілізацію і не допустити до повоєнної господарської кризи. Ми підкресляли заслуги президента Трумана в робітничих справах, чи його відважне становище в справі громадянських свобід. Ми теж не думали так, як це можна було читати в багатьох американських газетах, що маси витають Трумана оваційно тільки з цікавости і як президента, а були цеї думки, що ті самі маси готові теж і на нього голосувати. Зокрема ми зазначили, що немає причини робітництву іти проти Трумана, бо він собі на це не заслужив.

В „Свободі" не заявляємось ніколи за одним чи другим президентським кандидатом, а стараємось тільки подавати якнайбільше інформацій про їхню політичну діяльність. Так поступали ми і тим разом. Коли ж забирали частіше голос у справі Трумана, то тому, що ми вважали його добрим президентом і не бачили причини, чому треба доконче іти проти Трумана, так, як це діялось спочатку навіть в самих рядах Демократичної партії. Та все це тепер скінчилось і ми тільки можемо побажати президентові Труманові теж і в новій каденції якнайбільшого успіху. Такі побажання пересилають йому нині не тільки американські українці, але шле їх і поневолений український нарід у вірі, що він постоїть за ті свободи в світі, про які він так часто згадував теж і в часі виборчої кампанії, а на які жде теж і Україна.

Президентські труднощі

Великий американський президент, Тома Джеферсон, коли згадував про свій побут на найвищому державному становищі, казав, що перші місяці солодкі наче медові місяці, але пізніше треба гірко платити за ці короткі хвилини радости, жиючи серед „мук і ненависти".

Сумніваємось, чи дійсно так зле зі становищем президента держави, але й не можна замикати очей на справжні труднощі, особливо в таких часах як сучасні, коли Злучені Держави несуть відповідальність за долю цілого світу.

Найбільше клопоту справляють президентові, як він обіймає уряд, назначування різних осіб на різні відповідальні становища. Це т. зв. „петронедж".

Давніше майже всі урядові становища були залежні від партійної приналежности. Тепер, коли федеральні станки залежать від одобрення комісії Сивил Сервис, 92 відсотків назначень не підпадають під розуміння патронажу. З вище платних становищ зараховують до патронажу 93 федеральних прокураторів, 93 судових маршалів, 64 колекторів федеральних податків. З менших становищ належать до цієї категорії „джабів" почтмайстери, яких є 21,000, поділених на три кляси, одначе ті становища залежні в половині від кого іншого. Це тому що сенатори, члени палати репрезентантів і ін. виборні урядовці стараються мати вплив на обсадження таких місць і собі добути якийсь вплив на особу президента.

Коли б узяти під увагу тільки оце догоджування різним одиницям при нагоді обсаджування урядових становищ новими людьми, то це само становить важливий предмет турботи для президента. До того треба взяти до уваги настановлювання членів кабінету і інших подібних урядів, а теж і амбасадорів та послів до держав цілого світу. Тут уже не йдеться про догоджування одиницям, а навпаки, про підшукання одиниць, які надавались би й хотіли присвятити свій час і маєток для нації. Само собою розуміється, що в таких справах президент мусить забігати прихильности членів кабінету й амбасадорів, щоб він міг придержати їх при собі.

Назначування осіб це тільки зразок; з якими справами зустрічається президент підчас свого урядування. Хто за свого життя привик бути самостійним і виконувати тільки свою працю, такій людині важко привикнути виконувати працю через своїх повірeнників. Чим старша людина попаде на становище президента, тим важче їй заправитися до такої системи.

Коли йдеться про велетенський засяг справ, які підпадають під посередню чи безпосередню контролю президента, то про це сказав президент Вудро Вилсон: „Уряд президента є далеко більший ніж яканебудь людина думає, що вона до нього доросла. Вона може хіба поважно прикладатися до праці і панувати над собою настільки, щоб могло здаватися, що людина гідна того уряду".

Накопичення справ у Білому Домі таке велике, що президент не може основно їх розглянути, або самий наладнати. Для порівнання треба пригадати, що премієр Великобританії має кабінет, який є співвідповідальний з премієром. Крім того для церемоній при посвячуванні мостів, шпиталів, кораблів, шкіл і таким подібних, він має короля й королівську родину. Король теж приймає депутації і високопоставлених гостей. В Америці все те спадає на голову президента. Коли в палаті громад британського парляменту хтось надто докучить премієрові своєю рухливістю, такого можна іменувати членом лордів і так позбутися з дороги; у вашингтонськім конгресі президент мусить терпеливо ждати на якусь нагоду, заки віднесе перемогу над одиницями, які знають, як дошкулити найвищому урядовцеві.

Для серіозно думаючого президента найбільшою перешкодою до переведення його задум є конгрес, як конституційна установа. Між конгресменами є повно амбітних людей, які хочуть здобути собі безсмертність і тому складають свої пляни керування прилюдними справами. Коли в Білім Домі займе становище амбітний президент, який не тільки є наслідувачем своїх попередників, але хоче від себе ввести щось нове, тоді він має важкий горіх до розколення. Приклади таких президентів, як Вашингтон, Джексон, Линколн, Вилсон, оба Рузвелти, вказують, що то вони зробили Америку великою і розголосили перед світом Злучені Держави як країну ідеалу, одначе вони майже безупину попадали в конфлікт з конгресом.

Цей конфлікт випливає з самого становища президента. Він є відповідальний за закордонну політику — а це саме в теперішніх часах є понад сили однієї людини; він є головним командантом збройних сил; а найважніше те, що він є „головним виконним урядником", який має пильнувати виконання законів. А кільки тих законів ухвалюють щорічно в конгресі в додатку до давніх?

Крім того, на підставі традиції, президент є провідником своєї партії. Населення вимагає теж від президента, щоб він був лідером, а не прихвостем в прилюдній опінії. Під теперішню пору президент має ще бути провідником політики цілого світу тому, що його країна станула в проводі світу. Отже президент Америки є все під насвітленням рефлекторів від заприязнених держав, а під обстрілом ворожих держав.

Це тільки дуже коротка згадка про те, як розуміти відповідальність президента Злучених Держав. Якщо б президент мав тільки виконати те, що привязане до його особи, то це саме вказує на працю понад сили людин....

Дотого треба ще згадати обмеження його діяльности на підставі конституції або традиції. До найважніших конституційних обмежень належить право конгресу ухвалювати податки і дозволяти на видатки, які президент хоче зробити на якусь справу.

Президент може оприлюднити і найбільш спасенні думки, але що з цього, як конгрес не дасть фондів на їх переведення.

Отже до найважніших завдань, які кожен президент мусить мати на увазі, є вміти приєднати конгрес до своїх задум. А тому, що велика частина конгресменів завдячує свій вибір місцевим силам і впливам, то посередно президент мусить знати, як впливати теж на місцеву політику. Таке знання серед теперішніх відносин, коли то побіч великого бизнесу прийшли до сили великі робітничі організації, перевищає силу однієї людини, а з цим і перевищає силу президента. Звідси виходять головні труднощі президента.

Московська агентура

Тайна поліція за царського режиму славилася своїми агентами-провокаторами, що залазили до революційних організацій, контролювали їх діяльність і навіть могли їх направляти до таких завдань, які були потрібні царському режимові. Загально відома понура історія провокатора Азефа, що 15 років аж до 1908 року стояв на чолі бойової організації російських соціялістів-революціонерів і одночасно служив царській „Охрані". Навіть у самім центральнім комітеті большевицької партії перед світовою війною 1914 року засідав разом з Леніном агент царської охрани Роман Малиновський, член Державної Думи (російського парляменту).

Російські комуністи пішли далеко вперед, як рівняти з царською владою. Нема країни, де б не було московських агентів. Совєтський уряд, після війська, витрачає найбільше грошей на свою агентуру. Ця агентура має свої „п'ятирічні пляни", свої завдання, і свої способи боротьби з противниками. Дамо деякі приклади з „роботи" совєтської агентури.

Ввесь світ, а особливо совєтські піддані Сталіна, памятають страшні роки терору, зв'язані з іменем комісара Єжова в рр. 1936-37. Мільйони невинних жертв лягли в землю з примхи Сталіна, що хотів налякати всіх — некомуністів і комуністів. В той час непомітно зроблено таку штуку: НКВД заарештувало тисячі комуністів — старших і молодшого віку. Їх засуджено на основі параграфу 58 (підготова збройного повстання проти влади). Цих „злочинців" не вислано на Сибір і не покарано смертю: їх послано до спеціяльних шкіл, де їх учили агентурної служби. Москва передбачала, що прийде до війни з Німеччиною і проти цього готувала своїх агентів. Перед самою війною цих комуністів з „параграфом 58" випущено на волю, мовляв, вони відбули кару. Коли прийшла німецька окупація, то у всіх областях СССР були ці „репресовані комуністи", що зараз же приголосилися на німецьку службу. Їм німці щиро повірили, мовляв, — це ж найбільші вороги Сталіна, бо хотіли повалити його збройним повстанням! Таким чином урядовий апарат в країнах, окупованих німцями, був переповнений комуністами. Вони, згідно з вказівками Москви, старалися виконувати всі накази німецької влади на шкоду населення, щоб викликати в масах ще більше невдоволення німецькою окупацією. Особливо на Україні аж кишіло большевицькими агентами. Навіть у Гестапо на відповідальних місцях працювали разом комуністи з націстами і спільними силами нищили „українських сепаратистів"...

Не обійшлося без комуністичних провокаторів і на еміграції. Наприклад, Москва прислала була за кордон до уряду УНР бувшого генерала української армії Ґулого - Ґуленка. Москва уміє зломити характер людини: Ґулий мусів все ж признатися, що його прислано з Москви, щоб довідатися про відносини серед української політичної еміграції. Другий приклад: відомий Гліб Лазаревський, син славного історика України Олександра Лазаревського, прибув 1930 р. у Варшаву мовби для наукової праці. Тут він зостався, мав зв'язки в українських політичних і наукових колах. Коли прийшла війна 1939 р., то Г. Лазаревський помандрував до совєтського кордону, відкіль його прислано для ангентурної служби...

За другої світової війни генерал Власов, що організував армію з полонених для війни проти Совєтської Москви на боці Німеччини, мав при собі політичного дорадника Зикова. Зиков був прислании спеціяльно як агент Сталіна. Р. 1944 Зиков із своїми спільниками захопив німецький аероплян, взяв найважніші документи з архіву Власова і полетів у Москву.

Ще приклади: в Празі (Чехія) виходив за недавньої війни „Казачий Вѣстник", як орган „козачого руху". Після війни виявилося, що редактор цього органу — Панюта (кубанський козак) був комуністичним агентом. Ще гірше сталося з російським громадським комітетом, що був у Празі за другої світової війни. Секретарем цього комітету був комуністичний агент. Коли прийшла до Праги червона армія, то цей секретар передав куди треба імена і адреси російських емігрантів.

Подібних фактів можна навести цілі тисячі. Наприклад, відома російська співачка Плевицька помогла большевицьким агентам захопити в свої руки генерала Кутєпова в Парижі р. 1929.

Ці факти показують нам, що треба дуже стерегтися комуністичних агентів, яких Москва посилає. Вони можуть пробувати дістатись і до українського життя і до українських організацій. Особливо тепер, коли почала свою діяльність Українська Національна Рада, Москва поставила своїй агентурі завдання: за всяку ціну знищити український політичний центр! Вона певно буде пробувати і тут вживати своїх агентів. Тому будьмо осторожні й з цього боку.

О. П.

МИСТЕЦЬКІ СИЛИ ЗІ СКИТАЛЬЩИНИ В КАНАДІ.

Канадійський „Новий Шлях" з 27 жовтня ц. р. звідомляє про „грандіозний мистецький виступ українських артисток", себто пріма-балерини Роми Прийми та драматичної сопраністки Наталі Гриньох. Обидві артистки щойно прибули до Канади з Німеччини як українські скитальці. Перший їх виступ відбувся в неділю 24 жовтня в Винипеґу, в авдиторії Канадійсько-Українського Інституту Просвіти. Прибуло понад 1,000 осіб, а сотки відійшли, бо не було місця. Винипеґ Фрі Прес помістила обширну статтю про Рому Прийму, підкреслюючи, що вона „є яскравим прикладом доцільности системи вибираної іміграції, яка допускає в домінію таких спосібних і талановитих людей". Знов „Новий Шлях" пише, що хто був на мистецькім виступі цих артисток, себто Роми Прийми, її матері піяністки Іванни та Наталії Гриньох, цей мусів прийти до переконання, що „Канада направду дістала пребагаті мистецькі перлини", а „канадійські українці мають повну підставу гордитись ними". Про програму пишеться таке: „Балетний репертуар Роми Прийми і співоча програма Наталі Гриньох були пребагаті й різноманітні. Виконання високо мистецьке. Кожний виступ одної й другої публика оваційно нагороджувала гучними оплесками". Часописна згадка кінчиться такими словами: „Із гордістю вітаємо їх як мистців українського роду того високого калібру, яких Канада досі ще дуже мало має. Ми певні, що вони будуть високо оцінені канадійським суспільством і піднесуть ще вище імя й добру славу українського народу".

М. Брадович.

ЧУЖИНОЮ

6)

Вони замвкли, заворожені цим голосом вічної природи, вдивляючись в далечінь. Мовчанку перервав Носенко, промовляючи напів до самого себе. Дивне враження робить на мене цей нестримний рух хвиль. Коли я був в Ялті, вони бухали так об скелистий беріг Чукурлаку, що я не міг часом довго заснути, особливо, коли був спочатку нервовий з непризвичаєння до довгої плавби. Видовище й голос хвиль будять в мені непереможну тугу за далечінню... Може москвини такі тупі й позбавлені кожної творчої фантазії наслідком того, що їх власна земля не сягає властиво ніде до моря, а замерзле море ним не є... А разом з тим ніяке видовище природи не викликає в нас в такій мірі чуття нашої скороминучости, як вічність моря й гір. Відрухом на це чуття виникає стремління до самоустійнення власної особи чином, що переступав би вузькі межі визначені їй простором і часом, що мав би в собі щось з тої вічности, якою нас вражають сили природи...

— Тугу за далечінню має мабуть вдоволяти ваша дипломатична діяльність, зауважила Мелася з легкою іронією, викликаною може заздрістю людини, що не може міняти до вподоби місця свого осідку, а може й сумною перспективою втратити приятеля.

Насенко відповів їй не помічаючи її іронії: — Москвини й подорожуючи возять вязницю з собою. До туги за далечиною прилучає побут поміж ними тугу за волею... За волею для творчого чину, основою якого може бути лише вільна, хоч і далека, батьківщина. А тим часом мушу потішати себе тим, що дух, який руйнує зло, готує основу для добра. Тут Носенко спинився, дійшовши до мети, переступаючи яку мусів би говорити про річи, про які говорити уникав звичайно.

Це дівчина, очевидно, зрозуміла. Вона щиро бажала, щоб Дмитро мав змогу вирватися з отруйного оточення совєтського посольства, а разом з тим думка про його можливий виїзд прихмарила все навколо неї. Вона відчула, що місце, яке займав він в її житті, лишилось би пусткою, яку вона не мала б чим заповнити. Небезпека втратити приятеля примусила її застановитися над тим, чим був для неї цей юнак з мрійливими очима, але упертими устами, що свідчили про здібність здійснювати мрії, і мусіла визнати, що він для неї зовсім не байдужий. Несподіване усвідомлення цього глибоко схвилювало її, викликавши в ній раптом чуття, які не давалися получити відразу в гармонійну цілість. Вона подивилась новими очима на юнака, що сидів біля неї, сперши голову на руку й задивившись на обрій, ніби вона сподівалась відчитати на його обличчі відповідь на питання, які повстали в ній. Відчувши її погляд на собі, він випростався і подивився просто в її поширені, як звичайно в моменти хвилювання, очі з такою відданістю, що вона почервоніла на думку, що він може відгадати мішанину її почуть, а зокрема своєрідний спротив тим новим відносинам, які виникали поміж ними обома, і як їй здавалось, загрожували обмежити її дотеперішню психічну волю.

Досі вона любила лише свою родину і мала обовязки лише до неї, але вони були остільки природні й звичайні, що вона їх властиво не помічала. Її внутрішньої волі родина ані трохи не обмежувала, її думки і мрії лишалися досі вільними ікермованими лише нею самою, тепер же вони почали зосереджуватися в новім напрямку. Вона не мала приятельки на чужині і, осягала ясність в собі силою власного духа. Їй трапилось вперше, що для цього її самої вже не вистачало...

Тому вона була замислена й мовчазна, вертаючись додому і була вдячна свому супровіднику за те, що він лише своєю приявністю помагав їй запровадити новий лад в її душі. Вона поспішала, бо мала помогти матері зладити вечерю, і вони вертались коротшим шляхом, вулицями повними людей, що повертали з денної праці.

Сотник, якого Носенко хотів лише привитати, відпровадивши Меласю, був у жвавій розмові з Христею. Він мав часто нові вісті і завжди живі думки. Між українцями він був явищем досить незвичайним. Він не мав і сліду тої, на жаль, так розповсюдженої хиби, яку означується дуже слушно словом хуторянство. Туга за далечиною виявилась у нього дуже плідною. Як інженер він займався недовго хронічним реґульованням течії Дніпра, яке московські переважно інженери переводили так, щоб повінь руйнувала більшу частину їх праці та щоб наступного року можна було починати її наново. Він зголосився до експедиції, яка досліджувала джерела Сир- і Аму-Дарьї. Гострі контрасти величньої непогамованої природи південно - східного Туркестану притягали його не менше ніж прикмети його вільнолюбного населення. Він зазнайомився з прастарою культурою тубільчих народів, що боронила їх сотки років від московських впливів, та основами старотурецької мови, що стало йому в пригоді і в Царгороді. Маючи малярські здібности значно більші ніж їх міг би мати звичайний інженер, зробив він фарбовими олівцями і акварелями значну збірку образів, що довала добру уяву про зовнішне життя народів Середньої Азії. З народів Середньої Азії.

(Дальше буде).

Світовий Конгрес Українського Жіноцтва (СКУЖ)

Збори Ділового Комітету.

В неділю, 17. жовтня, відбулися збори Ділового Комітету СКУЖ в домівці Централі Союзу Українок Америки у Филаделфії. Голова СКУЖ, Олена Лотоцька, предложила загальний звіт зробленої праці від останніх зборів, подаючи перш усього радісну вістку, що завдяки кооперації Українського Конгресового Комітету, інтервенції сенатора Ванденберга через адв. Івана Панчука в Дітройті та конгресмена Скага, через майора Михайла Дармогрея, у Филаделфії вдалось нам виєднати приїзд як делегатки на конгрес голови Об'єднання Українського Жіноцтва на еміграції, пані Ірини Павликовської.

П. Лотоцька звітувала дальше про листи запрошення, які вислано до українських жіночих організацій Аргентини, Бразилії, Канади та Европи, до литовських, білоруських та американських організацій. Відповіді з Південної Америки, Союзу Українок Канади, були особливо теплі, американські, білоруські й литовські організації прийняли почин скликання СКУЖ з великим ентузіязмом та обіцяли прислати своїх гостей.

Звязки та прихильне полагодження запросин американських визначних жінок треба завдячити паням Любі Терпак та Юлії Добрянській з Ню Йорку.

Покликані до звіту референтки: **Реєстрації** — Стефа Вовчок; Реферати й резолюції — Олена Штогрин; Імпрези — Марія Хомин; Памяткова Книжка СКУЖ — Стефанія Пушкар; Гостинний комітет і бенкет — Іванна Бенцаль, подали: Реєстраційний: Замовлення готелю для делегаток і гостей, приготування коверток з усіми білетами, відзнаками і т. д. полагоджувано в міру того як вони надходили. Делегатки й гості знайдуть все в найкращому порядку й готове для них при реєстраційному столі в четвер чи пятницю, коли вголосяться. Деякі зголошені досі ще не замовили білетів і готелю. Це рішуче треба приспішити.

Реферати й резолюції: Ніодна із запрошених прелегенток не відмовилась говорити на пропоновану тему. Українські жіночі організації Аргентини і Бразилії, Бельгії, Австрії й Франції прислали вже свої привіти та напрямні для правильника плянованої Світової Федерації Українського Жіноцтва, які вжито до проекту. Всі вони жалують, що умовини не дозволяють їм взяти участь у Конгресі. Український Жіночий Пласт у Німеччині та Союз Українок в Австрії прислали повновласті своїм членкам, які вже є в Америці, з проханням до Ділового Комітету СКУЖ ці повновласті прийняти.

Імпрези: Від самого початку йшли приготування уладити підчас Конгресу виставку українського народного мистецтва, і в тій цілі Діловий Комітет СКУЖ винайняв дві великі кімнати, зараз коло салі нарад, так, що вдасться уладити дуже гарний показ надбань нашої народної творчости у всіх її галузях. Експонати будуть з колекції Союзу Українок Америки, Базару, кооперативи у Филаделфії, та приватних людей. Вони великої мистецької вартости та для ока приманливі. Особливу увагу звертають на себе альбоми у мистецькім виконанні окладинок, що розкривають глядачам життя українських скитальців у таборах. Фотознимки з кожної ділянки українського жіноцтва в таборах вкажуть наглядно, що часу вони не марнували, але серед злиднів і духового гнету була думка і чин, з поглядом у майбутнє. Хоча ці альбоми будуть в мистецькому відділі, бо вигляд їх на те заслуговує, то ціль їх далеко глибша. Ці альбоми, а їх є 14, зладжені делегатурами Об'єднання Українського Жіноцтва в німецькій та британській зоні, призначені для архіву Союзу Українок Америки, що збереже ті цінности для майбутнього України, як свідка сумних і жорстоких переживань її дітей на скитанні.

Із самого початку приготувань СКУЖ, імпрезова секція Ділового Комітету робила старання дати репрезентаційний концерт. Обчисливши фінанси й зваживши прохання делегаток, імпрезова секція рішилась замісць концерту уладити комерс із камерною музикою. Підчас і після комерсу делегатки й гості матимуть нагоду поговорити головно із делегатками з Европи й Канади, як вони собі цього бажали, та відновити старі знайомства з американськими. Комерс буде у пятницю в 7 годині вечора.

Памяткова Книжка СКУЖ буде дійсно цінна памятка. Редакція подбала, щоб був там крім оголошень, добрий матеріял до читання. Замовлено негайно праці з кожної ділянки діяльности українського жіноцтва. І так матимемо статті про надбання українського жіноцтва в мистецтві, літературі, господарстві, та участь у визвольній боротьбі України, про життя і діяльність українських жіночих організацій в Україні та на еміграції, ілюстровані знимками. Обкладинку для книжки зладив наш славний мистець графік Микола Бутович. Певно не буде й одної особи, що не схотіла б узяти зо собою цю книжку домів, щоб у вільних хвилинах вдома прочитати її та держати під рукою як інформаційний матеріял.

Бенкет буде в суботу в 7.30 у прегарній салі в готелі Аделфія. Секція бенкету радила, щоб делегатки й гості замовляли $10.00 книжечки білетів, бо це дасть їм нагоду бути на комерсі, бенкеті а навіть танцях про добрій орхестрі.

Після звітів і дискусій було чимало запитів, чому деякі наші часописи нічого не писали про СКУЖ, а деякі так скупо наче цей Конгрес був якесь приватне підприємство, а не загально-українське діло. На це питання тяжко було відповісти. Правда, наш комітет не мав досить жінок, що могли б посвятити більше часу на пресові релізи. Все таки Діловий Комітет СКУЖ дякує тим часописам, що уділили місця на дописи, та ще й самі від себе писали.

(Ніякого матеріялу, ні інформацій „Свобода" не одержувала, а написала раз сама від себе. — Ред. Св.).

Наша сеніорка, пані Олена Кисілевська, буде очолювати Конгрес.

Особливо інтересна була на зборах дискусія над питанням про світову федерацію українського жіноцтва. З листів, які прийшли від українок та організацій з різних країн, а з якими досі не було порозуміння, бачимо схожість думок і сильне бажання створити світову українську жіночу організацію для скоординування думки і чину. Замітне також, що всі підкреслювали бажання бачити цю організацію безпартійною. Ці думки збори взяли під увагу до проєкту правильника світової федерації українського жіноцтва.

Секретарювали на зборах: **Ольга Струк і Юлія Летнавчин,** що виготовили цей звіт, який поміщено з малими пропусками.

В ЛИСТОПАДОВІ ДНІ

ЗАКЛИК УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

Віримо, що в кожній нашій громаді відбудеться цього року традиційне свято в память Першого Листопада. Та цьогорічне Листопадове Свято буде для кожного з нас багато глибше в почуваннях і багато важніше в міркуваннях, бо 30-ліття Листопадового Чину сходиться цього року зі століттям „весни народів" і з трисаліттям тріюмфального вїзду Богдана Хмельницького до Києва, а ті річниці пригадують нам **не тільки найкращі й найглибші людські ідеї свободи й стремління до незалежности, але й найбільші жертви й геройчні чини для їх втілення й осягнення.**

Також нинішні події, духова моблізація свобідних народів до відпору червоного вампіра Кремля й збройна, хоч нерівна, боротьба підпільних армій поневолених народів на чолі з Українською Повстанською Армією, викарбовують на душі кожного українця тим глибші карби вражінь на кожний спомин тих історичних річниць.

Тому цьогорічні Листопадові Свята в кожній нашій громаді мусять бути і глибші вражіннями і замітніші нашою жертвенністю.

Український Конгресовий Комітет, який переводить збірку 50 тисяч долярів на **Політичну Акцію для Допомоги Визволенню України,** просить оцим всі наші громади присвятити всі збірки з цегорічних Листопадових Свят на повищу ціль.

Кличемо наші громади в ці великі Листопадові Роковини до обновлення наших ідей свободи й стремлінь до визволення українського народу та **виявлення тої обнови в жертвенності** на Політчну Акцію для Допомоги Визволенню України, яку веде УКК.

Всі жертви проситься слати на імя й адресу:

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE
P. O. BOX 721, CHURCH ST. ANNEX, NEW YORK 8, N. Y.

БАГАТІ ЖНИВА

Майже всі читали або чули, як минулого місяця депарвамент хліборобства пердбачував, що цього року фармери зберуть найбільшу за їх історії кількість сільсько-господарских продуктів. На чолі списку — кукуруза. В порівнанні до минулорічного малого врожаю припускають, що що цього року буде зібрано 3,528,815,000 бушлів кукурузи — найбільша кількість за цілої нашої історії. Пшениці — 1,284,995,000 — майже рекордове число.

Крім рекордового врожаю кукурузи — яку в Злучених Державах вживають головно для корму худоби — пердбачають також найбільший збір сої, оріхів та великий врожай вівса, насіння з лену, фосолі та цитринових овочів.

Три чинники сприяли цьогорічним жнивам. Перш за все добра погода. Хоч гаряча погода в серпні зробила деяку шкоду, проте переважила добра погода. Два інші чинники — залежні від людини. Це є удосконалення сільсько-господарського знаряддя, машинерії та плекання добірного насіння.

Удосконалена машинерія уможливила обробку таких великих просторів і за такий короткий час, що пару років тому це здавалося неможливим. Коли треба, фармер може сіяти чи збирати жнива і в день і в ночі, за допмогою електричного світла на тракорах та інших машинах. Користування спеціяльним насінням — наслідком довголітніх наукових праць на досвідних державних та стейтових станціях — збільшило врожайність з одного акру.

Візьмім наприклад кукурузу. В 1938 році, з засіяних 94,500,000 акрів зібрано 2,549,000,000 бушелів. Цього року, на площі з 86,660,000 акрів мало бути зібрано, як згадано вгорі, 3,528,815,000 бушелів кукурудзи. Доброму врожаю сприяло у великій мірі добірне, спеціяльно виплекане, схрещене насіння. В 1938 році такого насіння вживалося щойно 15 відсотків, нині — 75 відсотків.

Майже рекордовий врожай пшениці цього року також у значній мірі завдячує доброму насінню.

Поліпшення сільсько-господарської машинерії та насіння допомгли Злученим Державам збільшити світовий запас найбільш потрібного збіжжя.

Добрий врожай пшениці підтримує запевнення, що експорт пшениці зі Злучених Держав протягом наступного року залишиться на високому рівні, хіба що потреба в пшениці закордоном зменшиться. Департамент хліборобства передбачав у вересні, що буде експортовано щонайменше 450,000,000 бушлів пшениці. Це є більше полвини світового експорту пшениці зкраїн, що вивозять пшеницю до країн імпортуючих.

Загальна Рада.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІСТО НЮ ЙОРК.

З інформаційного віча в справі переселення скитальників.

Віче з 17 жовтня в справі переселення скитальників було дуже інтересне для таких, хто хоче стати на допомогу землякам, що зараз перебувають в таборах в Европі. Коли я вичитав оповістку в „Свободі", рішився піти. Віче, як звичайно в нас, почалося трохи пізно, але не треба жалувати. Нас прийшло коло дві сотні. Видно не всі хочуть стати до помочи. До того ще причиняються такі люди, які „все знають" і кажуть, що на вічу не довідаються нічого понад те, що їм каже нотар, який потверджує підпис. Я самий вислав до Німеччини аплікації на спровадження своїх рідних до Америки, звідки дістав багато інформацій, але як я прийшов на віче, то я ще багато навчився. Генеральний директор Злученого Українсько - Американського Допомогового Комітету в Филаделфії д-р Володимир Ґалан, говорив близько три години, а люди ставили тільки питань, що навіть і той час був закороткий для всіх інформацій. Трохи мені було дивно, що дехто хотів звернути увагу на іншу справу, яка, хоч і патріотична, одначе на неї не було часу на вічу. Але президія таки трималася предмету й тому віче принесло велику користь.

Ми, учасники віча, так перейнялися інформаціями д-ра Ґалана, що були б слухали й до 10 години вночі. Дуже чутливо говорив д-р Т. Воробець, який був головою Української Харитативної Служби, а п. Гаврилко мудро проводив. Їм усім треба скласти признання, як і тим, що підготовили віче і тим, що склали жертву на допомогу.

Павло Ленчук,
член 204 відділу У. Н. С.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

БРОНКС, Н. Й.

Свято Україніських Військових Героїв.

В неділю 10 жовтня ц. р. в укр. прав. церкві св. Воскресення в Бронкс, Н. Й. відбулося вшанування памяті героїв, що поклали своє життя за волю Батьківщини - України. Церква була гарно освітлена, як в 6 год. вечером зачала наповнюватися тими, що прийшли вклонитися гробові невідомого героя і тим віддати свою глибоку пошану сучасним героям УПА.

Військова чета тихо внесла чорну домовину під сумний та журний спів „Святий Боже" і поставила посередині церкви. Панахиду відправляли трьох священиків: о: Володимир Профета, о. Іван Федина і о. С. Гривнак. По обох боках труни стояли жовніри з американськими прапорами, а Сестрицтво з українськими. Панахиду співав мужеський хор, під майстерним керуванням проф. Богдана Крушельницького, о. В. Профета виголосив патріотичну проповідь в англійській мові. Опісля проспівано „Вічную Память". Тихо й гармонійно неслися звуки співу, наповнюючи душі присутніх тихим сумом, а прапори легенько ворушились і наче б то шептали слова поета:

„Спіть, хлопці, спіть,
Про долю й волю тихо
сніть..."

По закінченні співу склався торжественний похід до катафальку: наперед хрест, прапори, Сестрицтво зо свічками, а потім вояки, віддавши честь Невідомому Героєві, винесли з церкви домовину, за якою рушили всі присутні. З дзвіниці, прилучуючись до співу хору, пращався з труною дзвін... Після того в церковній галі відбувся концерт, що був виконаний мішаним хором, складеним з нових імігрантів, недавно прибувших з Европи, які вже й тут почали свою працю, бо згуртувались в Товариство „Самопоміч", заклали торговельну кооперативу, освітну секцію і дуже гарний хор під керуванням д-ра Володимира Калини. Хор мав на програмі пісні УПА. Чудові звуки наповнили галю: Слухаючи їх, душа неслася далеко, за океан, на рідні землі, де, змагаючись з багато сильніщими ворогами, наші герої й „сміло дивляться смерті в очі, бо вмерти можна тільки раз..." Дуже гарні були декламації пані Н. Хоманчук та пана О. Бісика. Між співами були також виголошені промови. Дуже палко й сердечно говорив о. І. Федина. Він сильно проговорив до сердець присутніх, закликаючи до жертв на пачки для скитальців. Збірка поступила від слідуючих: по $5: К. Звірко, Іван і Анна Крушельницькі; по $2: о. Д. Профета, В. Закалужний, Е. Путяк, А. Левицький, П. Найдан, В. Сабатюк, І. Семенко, І. Бзан і о. С. Гривнак; по $1: К. Михайлович, К. Юрдига, М. Данилюк, І. Скузінська, П. Треш, П. Пашкевич, Ф. Квасниця, П. Товпишко, Р. Протасевич, Ю. Сидор, В. Кульбаба, К. Кульбаба, О. Данеляк, Т. Матуляк, М. Гурна, А. Борден, П. Т., інж. А. Статник і інж. П. Красноніс. — Разом $47.

Дуже енергійну промову виголосив п. інж. Петро Красноніс, зазначивши, що треба сконсолідувати всі наші національні сили і добиватись української державности працею і боротьбою. Промовляла також п. інж. Г. Статник, що закликала всіх до єдности й спільної праці для визволення поневоленої України. Останне слово сказав о. Дмитро Профета, подякувавши всім учасникам концерту та присутним за участь у святі та жертви.

Свято закінчилось в дуже гарному й піднесеному настрої гимном „Ще не вмерла Україна". Весь чистий дохід призначений на пачки для скитальців, які висилаються до Европи через Кооперативу „Самопомочі".

інж. Г. Статник.

МОДНА БЛЮЗКА: до офісу, на вулицю, чи до ресторану.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Як їх подають советські джерела).

І СТАН В ШКІЛЬНИЦТВІ НЕ КРАЩИЙ...

„Міністерство освіти УРСР і виконкоми обласних Рад депутатів трудящих не упорядкували облік дітей шкільного віку — прийом дітей в значній частині шкіл проходить самопливом, не розгорнули боротьби за повернення в школу учнів, які відсіялись у минулому навчальному році".

„Вкрай незадовільно проходить будівництво шкіл та звільнення шкільних будинків, які використовуються не за призначенням".

„Міністерство освіти УРСР і його видавництво „Радянська школа"" не забезпечили вчасне видання 18 назв підручників та 14 назв програм для шкіл".

„Рада Міністрів УРСР і ЦК КП(б)У відзначили, що окремі міністерства і республіканські відомства незадовільно виконують завдання, покладені на них постановою Ради Міністрів УРСР від 13.5. — 1948 року „Про підготовку початкових, семирічних і середніх шкіл УРСР до нового 1948-9 навчального року".

„Міністерство мебльової промисловості й столярських виробів на 20 липня ц.р. план виготовлення шкільних парт виконало лише на 25 проц. Укрооопромлісоспілка — парт на 50 проц., а класних дощок — на 16.6 проц."

„План першого півріччя по виготовленню дитячого одягу підприємствами Міністерства легкої промисловості УРСР виконано на 70 проц., а по Укоопромраді — на 52.5 проц. Не організувало виготовлення учнівського одягу і взуття Міністерство місцевої промисловості УРСР".

„Міністерство торгівлі УРСР і Укоопспілка не проявили потрібної оперативності в справі завезення в школи підручників, шкільно-письмового та наочно-навчального приладдя. Велика кількість підручників не вивезена з друкарень і міжобласних баз; не ведеться належної підготовчої роботи по організації і відкриттю при школах їдалень та буфетів".

Отже знову: облік дітей шкільного віку неупорядкований, будівництво шкіл незадовільне, видання шкільних підручників не забезпечене, виконання шкільної обстановки, меблів, класних дощок, шкільних парт — нище 50%, виготовлення учнівського одягу і взуття не виконане, організація і відкриття при школах їдалень та буфетів неналежно проведена і т. д. А винні тому за постановою самого ЦК КП(б)У: Міністерство освіти У. Р. С. Р. і виконкоми обласних Рад депутатів трудящих, Міністерство мебльової промисловості й столярських виробів, Міністерство легкої промисловості, Міністерство місцевої промисловості УРСР. Міністерство торгівлі УРСР, Укоопспілка, обкоми, міськоми і райкоми КП(б)У — себто цілий большевицький партійний і державний апарат.

І що поможе говорення про непереверщеність рядянської системи, коли факти говорять зовсім щось інше.

АНГЛІЙЦІ СУДИТИМУТЬ НІМЕЦЬКИХ ГЕНЕРАЛІВ.

Лондон, 3 листопада. — З урядового боку стверджено в в парляменті, що британський суд вкоротці судитиме трьох німецьких маршалів за воєнні злочини. Йдеться про маршалів Рундштетта і Манштайна та генерала Штрауса. Четвертий з цеї групи, маршал Браухіч недавно вмер. Заяву про недалекий суд керівників гітлерівської армії зложено у відповідь на критику консервативістів, зокрема Винстона Чорчила, чому того суду не переведено ще досі.

ПОШУКУВАННЯ

РИКШИНСЬКОГО із Золочева, що тепер перебуває десь в Ню Йорку, пошукує ІВАН РУДЕНСЬКИЙ, котрий тепер є в Англії. Хто про нього знає, або він самий, прошу зголоситися на адресу:
IWAN RUDENSKYJ,
Castle Donington, n/r Derby.
Industrial Hostel, England.

ЯРОЦЬКОГО ІВАНА зі села Мілковичі-Пасхі, м. Дрогичин н/Бі і Семятичі, що виїхав до Америки в 1914 році, пошукує його кревняк. Хто знає про нього, або він сам, хай зголоситься на адресу:
LOPATIUK MYKOLA,
141 Pine St., Box 688,
Thorold, Ont., Canada

МИХАЙЛО і НАДІЯ КАЛИНИЧІ з Підгороду, біля Мукачева, Закарпаття, пошукують свою родину в Америці. Прошу зголоситися до
THEO. MENCINSKY,
11948 Lowe Ave., Chicago 28, Ill.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 1. листопада 1948 р., помер у Гавз Шпиталю, Ворм Кавнти,

АНДРІЙ САВРАН,

молодий член від. 174. У. Н. Союзу. Полишив у смутку Родичів, 5 братів і 3 сестри..

Похорон відбудеться з дому жалоби 4. листопада 1948 р., до церкви St. Rose of Lima Church. в 9. годині рано.

В. Й. П.

Дня 14. жовтня 1948 р. помер в 64. році життя

ІВАН КУРИЛО,

член Тов. Над Збруча, від. 280 У. Н. Союзу в Скрентон, Па.

Покійний походив з села Косюхи, пов. Бережани, Зах. Україна. Полишив у смутку жену Анастазію і чотири дочки: Катерину, Анну, Софію і Елисавету.

Похорон відбувся 18. жовтня з дому до укр. гр.-катол. церкви св. Володимира, а відтак на Катідрал цвинтар в Скрентон, Па. — В. Й. П.!

Р. Рубльовський, секр.

ТАРЗАН, ч. 1964. Під знаком револьвера.

Коли ватага обскочила Тарзана, він ухопив крісло й почав ним вимахувати довкруги себе...

...і так тримав їх оподалік від себе.

Розлючена товпа вхопила за свої стрільби...

...а малпочоловік кинув кріслом у виставове вікно.

Серед замішання Тарзан вискочив вікном надвір. Коли він уже був на волі, за ним посипався град куль.